

यथोक्तामन्नाशनिमित्तं शापं यथोक्तवंतस्तदयमयाप्राप्तं ॥ यदूचुस्तन्मयेति पाठांतरं ॥ तत्रोमाशापः ॥ कैलासशिखरचालनवेलायां रावणस्य स्त्रीनिमित्तं मरणमित्येवं रूप
 इत्याहुः ॥ नंदीश्वरशापस्तु ॥ यस्माद्भानरमूर्तिमादृष्ट्वाराक्षसदुर्मते ॥ मौख्यान्मामवजानीषे परिहासं च मुंचसि ॥ तस्मान्मद्रूपसंयुक्तामद्वीर्यसमतेजसः ॥ उत्पत्स्यंति वधार्थं हि
 कुलस्य तव वानरा इति ॥ रभेत्यनेन रंभानिमित्तं नलकूबरशाप उच्यते ॥ यदा त्वकामां कामार्तो धर्षयिष्यसि योषितं मूर्धनिसमधारक्षः शकली भविता तदेति ॥ वरुणकन्यका पुं
 जिकस्थला तन्निमित्तं ब्रह्मशापः स्त्रीधर्षणे मरणरूपः ॥ तदुक्तस्यावश्यं प्राप्नोहेतुर्न मिथ्येति ॥ ऋषिपदेन तपोयुक्ता उच्यते ॥ एतदेव उक्तं मद्रयनिमित्तं समागम्य ज्ञात्वा
 यत्नमित्यादि ॥ भयस्य निश्चितत्वान्निवृत्तियत्नं कुरुतेत्यर्थः ॥ १२ ॥ कोसौ यत्नो योऽस्माभिः कार्यस्तत्राह ॥ राक्षसा इति ॥ चर्यागोपुरे व्याख्याते ॥ अप्रतिमगांभीर्योऽनुपम
 यथोक्तास्तन्मया प्राप्तं न मिथ्या ऋषिभाषितं ॥ एतदेव समागम्य यत्नं कर्तुं मिहार्हं ॥ १२ ॥ राक्षसाश्चापि तिष्ठंतु चर्यागोपुरमूर्धसु ॥ स
 चाप्रतिमगांभीर्यो देवदानवदर्पहा ॥ १३ ॥ ब्रह्मशापाभिभूतस्तुकुंभकर्णो विबोध्यतां ॥ समरेजितमात्मानं प्रहस्तं च निषूदितं ॥ १४ ॥ ज्ञा
 त्वारक्षो भीमबलमादिदेश महाबलः ॥ द्वारेषु यत्नः क्रियतां प्राकारश्चाधिरुह्यतां ॥ १५ ॥ निद्रावशसमाविष्टः कुंभकर्णो विबोध्यतां ॥ सु
 खं स्वपिति निश्चिंतः कामोपहतचेतनः ॥ १६ ॥ नवसप्तदशाष्टौ च मासान् स्वपिति राक्षसः ॥ मंत्रं कृत्वा प्रसुप्तो यमितस्तु नवमेहनि ॥ १७ ॥
 गांभीर्यः ॥ १३ ॥ कुंभकर्णविबोधनाशयं कविराह समरे इति ॥ आत्मानं पराजितं प्रहस्तं च निषूदितं ॥ १४ ॥ ज्ञात्वा एवं स्वस्य बलक्षये सहायार्हं भीमबलं रक्षः कुंभकर्णं ज्ञात्वा भी
 मबलमादिदेशेत्यादौ चान्वयः ॥ कुंभकर्णविबोधनार्थमिति शेषः ॥ १५ ॥ १६ ॥ एतदुत्तरं सहस्रं स्थे इत्येव श्लोक इति कतंकस्वरसः ॥ क्वचित्तु सार्धं श्लोकद्वयमधिकं पठ्यते ॥ द्वारे
 ष्वित्यादि ॥ नवसप्तदशाष्टौ च मासान् स्वपिति राक्षस इति ॥ इदं निद्रायामनियमपरं वाक्यं ॥ शयिताश्चेपषण्मासानेकाहं जागरिष्यत इति तु षण्मासादर्वाक् न कदापि जागरणं तदुत्तर
 मपि तदेकाहमेवेति जागरण एव कालनियमपरं न तु शयनेनियमपरं ॥ स्वप्नं वर्णाण्यनेकानि देवदेवमेषितमिति तद्वर्प्रार्थनस्योत्तरे वक्ष्यमाणत्वात् ॥ तत्रैव रामं प्रत्यगस्त्य वा
 क्याच्च ॥ तत्र निद्रां समाविष्टः कुंभकर्णो महाबलः ॥ बहून्वदसहस्राणि शयानानि च बुध्यत इति ॥ केचित्तु नवसप्तषोडश तन्मध्ये दशानामष्टौ त्यागेऽवशिष्टषण्मासान् स्वपित्य
 र्थ इत्याहुः ॥ तथा एतदुत्तरं मंत्रं कृत्वा प्रसुप्तो यमितस्तु नवमेहनीति अर्थपठ्यते तत् यच्च तस्य इतो युद्धप्रारंभदिनात् प्राक्तने नवमेहनीति व्याख्यानं तदसंगतमेव ॥ अयं ते सुमहा
 न्कालः शयानस्य महाबलेत्यनेन षण्मासादधिकत्वस्य सांप्रतं निद्रायां प्रतीतिः ॥ अहःशब्दो लक्षणयामासपरोवा ॥ एतच्चापि स्फुटीकरिष्यते ॥ १७ ॥